

Dit laat me niet
onaangeroerd

Nodeloos woke en ongefundeerd funny

Dit laat me niet onaangeroerd

Nodeloos woke en ongefundeerd funny

Margriet Hunfeld

Auteur en omslagontwerp: Margriet Hunfeld

Foto achterflap: Hans Roggen

ISBN: 9789403661117

Jaar van uitgave: 2022

©Margriet Hunfeld

Arnon Grunberg@arnonyy, schrijver/P.C. Hooft-prijs 2022: ‘Over taal heb ik niets te melden. Daar zou ik nog aan toe kunnen voegen dat een schrijver net zo weinig over het schrijven te melden heeft als een prostituee over het neuken. Wat verwarring opwekte. Vergeleek ik schrijven met neuken? Vond ik de schrijver een prostituee?’

Ja en nee. Het ging mij erom te onderstrepen dat voor zover schrijven een ambacht is we er betrekkelijk snel over uitgeschreven zijn. Het advies ‘gebruik geen overbodige woorden’ lijkt mij verstandig, maar over de vraag welke woorden precies overbodig zijn lopen de meningen uiteen.

Dat het gereedschap taal is. Is de taal misschien het condoom? Dat zou het gereedschap onrecht doen. De taal is ook het glijmiddel... ‘Taal is opvulling van de leegte. Taal is bezwering van het noodlot. Taal is ordening van de wereld, en dus een poging macht uit te oefenen. Taal is weinig precies, daarom bij uitstek ironisch. Wij mogen hopen dat wij ons tot de goede verstaander richten. Soms lukt dat niet, dan heb je er weer een vijand bij. De verstaander kan je ook te goed verstaan.

‘Zonder taal geen leugen en geen leugenaars. De grote ontdekking van de jonge taalgebruiker: taal is het domein van de leugen...’

Instagram 9933 followers

Twitter 31.200 followers

Paulien Cornelisse@PCornelisniet, cabaretier/schrijfster:

‘Kortom, elke bewering over taal is volstrekt subjectief en je kunt er niets over zeggen. Toch is het niet de bedoeling om oekazes te gaan uitvaardigen over wat wel en niet door de beugel kan. Het is net als met kleding: witte sokken mogen niet, maar toen Michael Jackson ze aantrok was het opeens heel cool, om maar een voorbeeld te noemen. De vergelijking met taal: je moet nooit te veel uitroptekens gebruiken, tenzij je het zelf heel cool vindt. Dan kan het weer wel! Je kunt zelf je eigen regels bedenken en die ook weer schenden. Aan de lezer ondertussen de taak om te proberen te begrijpen wat je bedoelt. Taal maakt alles onduidelijk, maar als je heel goed luistert hoor je wat mensen eigenlijk liever niet willen zeggen: wie ze echt zijn...’

Instagram 41.800 volgers

Facebook 38.000 volgers

Twitter 1093 volgers

Arnon Grunberg_embedded: 'Dat ik geen taalpurist ben zal niemand verbazen. Er zijn veel soorten streling nodig, vele aangename soorten ook. Natuurlijk is het prettig dat de Nederlandse taalgebruiker van het 'kofschip' op de hoogte is en er valt veel voor te zeggen voor 'zij' als onderwerp in plaats van 'hun'. Maar mensen die zich vastbijten in het foutloos taalgebruik lijken op mensen die zich vastbijten in het foutloos neuken. Ik zou dit een vorm van verstopping willen noemen; de angst voor de taal, dat wil zeggen de angst voor de ander is zo groot – laten we dat niet vergeten nu we toch metaforisch bezig zijn; taal is de ander en de weg naar de ander – dat het instrument van middel tot doel wordt verheven...'

Facebook 4.600 followers

Johan Derksen@Derksen_Gelul: 'Zet zo nu en dan een spelfout in je Tweet dan kunnen zij die zonder argument zitten ook reageren, tevens doe je de taalmafia een groot plezier ...'

Twitter 20.000 volgers

Instagram 3439 volgers

Facebook 81.00 volgers

btw jeweettog
that's how we roll pop...

Inhoudsopgave

SNEAK PREVIEW	11
Hoofdstuk 1 - HAAI, het nieuwe digitale groeten	19
Hoofdstuk 2 - HUN HEBBEN GEWOON GEEN BENUL	35
Hoofdstuk 3 - VERBROEDERING	48
Hoofdstuk 4 - LOTS OF LEUKS	54
Hoofdstuk 5 - HOPPA	59
Hoofdstuk 6 - CRIMISPEAK	68
Hoofdstuk 7 - ONAANGEROERD	81
Hoofdstuk 8 - VOETBALSPEAK	98
Hoofdstuk 9 - SEKS DIGI-taal	114
Hoofdstuk 10 - THE HUNFELD	138
REGISTER	143
DANKWOORD	185
BRONNEN	187

Sneak Preview

Oehoe... ben je available?

*Jo tjappie kom fissa in me osso tonight k? Kun je paar chickies fixen ook?
BYOB plies en see joe laterzzz kill? Challas hè!*

Welkom bij het nieuwe Nederlands!

Dit boek gaat over taal. Maar dan vooral over het nieuwe taalgebruik dat nu permanent te vinden is op de sociale media. Met woorden die tien jaar geleden niet bestonden. En grammaticale on-zinnen die totaal ontsporen. Omdat een berichtje intikken op het internet nu het nieuwe bellen is waarmee minstens zo snel kan worden gecommuniceerd. Iets waar steeds meer mensen dan ook steeds handiger en, vooral, creatiever in zijn geworden. Wat niet eens zo heel vreemd is, omdat dit eeuwenlang de belangrijkste functie was van taal. En wat jagerverzamelaars op de prehistorische steppe intuïtief ook al wisten. Dat taal er niet primair is om fraaie volzinnen mee te construeren of correcte betogen mee te brouwen, maar vooral om elkaar in korte zinnnetjes snel te informeren over het hoogstnoodzakelijke. Zodat de boel niet onnodig wordt opgehouden. En met dat laatste zijn we weer helemaal terug bij AF nu we digitaal met elkaar aan de praat zijn gegaan. Al duurt het niet lang voordat de taalridders over 'verloedering' beginnen en 'het einde der beschaving' nabij zien komen nu 'het taalbarbarisme zegeviert op het internet met 15- tot 25-jarigen die een steeds slordiger taal- en schrijfniveau hanteren...'. Gestut door doemscenario's van de onderwijsinspectie met alarmerende cijfers over ruim een kwart van de jongeren die niet meer zou kunnen lezen en schrijven op minimaal basisniveau en de crux dat laaggeletterdheid hier de norm dreigt te worden. Oeps. Terwijl juist die 'matig-presterende' jongeren buitengewoon inventief zijn geworden in hun succesvolle taaltoepassingen op de socials. Toepassingen die ik als 72-jarige oma, opgevoed met taallessen uit de vorige eeuw, een stuk creatiever vind dan toen wij in de schoolbankjes zaten. En we leerden lezen en schrijven met de boekjes van broeder Stefanus, een letterdoos voor de woordjes en kartonnen leesplaten

voor begrijpend lezen. Zodat we zonder al te veel poespas inderdaad 'de nodige basiskennis' onder de knie kregen.

Tegenwoordig echter worden in onderwijskringen steeds raadselachtiger methodes verzonnen voor datzelfde leren lezen en schrijven. Zodat er inmiddels 'flankerende activiteiten' zijn ontwikkeld met 'brainstormsessies over good practices om de taalkwaliteit van een connect leesgroepje met 5 bullets op peil te brengen en aldus de intrinsieke drive te bevorderen tijdens een brede brugperiode.

Waarbij 'tools en blueprints noodzakelijke waarden zijn om taaluitingen aan te toetsen en aldus de hetero cisgender, eurocentrisch/koloniale norm te doorbreken om meerstemmigheid te bevorderen....

Pfff, mijn hemel, even los van die gruwelzinnen die blijkbaar wel door de beugel kunnen in geaccepteerde taalkringen, lijken het wel therapeutische behandelmethodes voor enge ziektes. Maar daar is taal gewoon te leuk voor. Al helemaal nu we er digitaal mee aan het experimenteren zijn geslagen. Zodat die nieuwe chattaal inmiddels een geheel eigen leven is gaan leiden. Behalve dan alle schimp- en scheldpartijen in het Twitterriool natuurlijk of het nodeloos en ongefundeerd kwetsen op GeenStijl. Das nou ook weer niet de bedoeling.

De fijnste taalvondsten vind je juist in de babbelboxen en 'vriendschapsnetwerken', - ook wel socials genoemd (of soosjals in hip Nederlands). Met voor iedereen zijn of haar eigen taalcodes, zodat je direct weet met wie je te maken hebt zonder allerlei 'thinking skills' te hoeven toepassen voor de juiste 'taalconnectie' of 'intrinsieke drive'. Omdat praten en luisteren nu vooral sneltypen is geworden op het web met taal als middel, de boodschap als doel.

Uit de hoge gebruikscijfers blijkt dat het werkt. 97% van alle jongeren bedient zich van WhatsApp, de berichtenservice met ruim 12 miljoen gebruikers met daarnaast 3 miljoen jongeren op de filmpjesapp TikTok. Rap gevolgd door Facebook met 10,5 miljoen gebruikers.

Zodat we vrijwel allemaal 24-7 bezig zijn met schrijfspeak, in het Nederlands ook wel tiktaal genoemd, een totaal nieuw fenomeen voor ouderen zoals ik, die normaalgesproken al diarree krijgen bij de gedachte dagelijks aan jan-en-alleman brieven te moeten schrijven. Zo niet op de socials, waar iedereen er inmiddels vrolijk op los tikt in zijn of haar eigen chatstijl. Wat onze taal dan ook een volstrekt nieuwe 'boost' heeft gegeven.

Want wilde de burger honderd jaar terug nog chic uit de hoek komen in het Frans door zijn verdieping met zoldering op te pimpen tot etage met plafond. En de herberg met kip op de kaart te verheffen tot etablissement met coq-au-vin op het menu. Tegenwoordig gaat geen blog of vlog het internet meer op zonder er Engelse kreten in te fietsen. Met het gevolg dat die chattaal voortdurend verandert. En dat gaat snel, heel snel. Zou er nog iemand zijn die 'toppie' in zijn of haar comment zet, of een rapper 'gaaf', 'popi' of 'mieters' noemt om daarna af te sluiten met toedeledokie? Dacht het niet. Zelfs dit boek zal as we speak een aanvullend hoofdstuk nodig hebben met alweer nieuwe digikreten en nog actueler internetjargon. (Updates graag naar mgdigspeak@gmail.com, danku!)

Maar is dat erg?

Niet als het bij al dat taalgeknutsel om de lol gaat, oftewel om laughing out loud in chattaal. Want de huidige digi-generatie heeft absoluut geen tijd meer voor allerlei rede- of taalkundig gedoe nu die permanent actief is in gemiddeld elf appgroepen. En continu busy op sociale platforms als TikTok, Instagram, WhatsApp, Facebook, YouTube en Snapchat. Wat al gauw meer dan 3 uur per dag in beslag neemt.

Dus is er altijd haast. Haast om snel ff trug te appe, haast om gauw ff uit te vogle wat waar ad hand is. Om vrvlgn's in razendsnelle chattaal al typend over van alles en nog wat te kletse zonder opgehouwe te worde door hoofdletters, komma's, inleiding, afsluiting, moeilijke woorden, leestekens of spellingsregels. Zodat afkortingen standaard zijn geworden, het Engels de norm en te lange teksten worden geskipt met: tltr, - too long to read. Dus Melissa het direct snapt als Joey appt: 'Hey bae bjr?' Waarop ze meteen laat weten: 'Yep, nwtl?' Waar hij dan weer bliksemsnel op inspeelt met: 'nx, ms ltr' en zij afsluit met 'og, POS dus wdr hu, doi!'.

Het lijkt wel spionnentaal zou je als argwanende oudere bijna denken, maar dat lijkt maar zo. Want wat hier wordt gecommuniceerd is een volstrekt onschuldig babbeltje van Joey en Melissa in hun eigen chattaal van snelle afgekorte zinnnetjes en samengebalde Engelse woorden. Die voluit neerkomen op: 'Hai babe, ben je er?' En zij: 'Ja, nog wat te lullen?' Maar hij: 'nee, misschien later', waarna zij afsluit met: 'ook goed, Parent Over Shoulder (ouders kijken mee) dus moet weer aan m'n huiswerk, doi!'.

Want 'There's a Famke in all of us', blogt schrijver-rapper en neerlandicus Omar dan ook spontaan in weer een nieuwe variant van die chattaal, maar dan voor twintigers en dertigers. Om vervolgens uit te leggen hoe hij 'het schattige kindje Famke Louise voor het eerst hoorde zingen dat haar sanie verraderlijk is maar hij eigenlijk totaal niet wist waar ze het over had, hoewel hij zich er 'wel meteen echt aan kon relateren'.

Kijk, op zulke zinnen kan ik heel lang blijven kauwen. Want hoe woke wil je het nog hebben?

Dus toen ik me als oudere ook maar eens 'echt ging relateren' aan die nieuwe chattaal, besloot ik subiet om mee te doen. Want dat is wat taal met je doet zodra je erdoor wordt uitgedaagd. Of het nog een beetje bekt in dat moderne jargon en inhoudelijk nog landt met al dat snelle appen.

En mailen. Of vloggen en bloggen. Iets waar vooral jongeren dus uitermate handig in zijn geworden. Zodat ze al binnen enkele seconden de laatste Netflixserie scherp weten te beoordelen zonder zo'n melig duimpje, maar onmiddellijk als hun authentieke zelf een mening posten met: '! eg sick man aisi' oftewel 'echt goed man as I see it' en het verder niet uitmaakt hoe je dat dan spelt. Laat staan dat de werkwoordvervoegingen kloppen, de bijwoordelijke bepalingen of wat er maar in de weg kan zitten in hun zelfbedachte tiktaal. De vraag is natuurlijk of we daar depressief van moeten worden. Nu er blijkbaar 'een steeds slechter wordende taalachterstand' wordt gesignaleerd door dat 'losbandige taalgebruik' van nu.

Tsja, kweenie hoor maar 200 jaar geleden kloegen de mensen ook al dat jongeren niet meer spraken zoals dat zou moeten. En eigenlijk vind ik dat nieuwe communiceren ook wel wat hebben, al was het maar omdat iedereen steeds creatiever wordt in het verduidelijken van wat we nou willen zeggen als je mekaar niet live ziet.

Wat sommige taalexperts nu 'taalontwikkeling in actie' noemen en dit toejuichen als 'eerder een verrijking dan een verarming'. Zoals bij mijn 21-jarige neef Tim die zegt over twee taalhersenhelften te beschikken, één voor 'normaal' gebruik, de ander voor zijn vrienden. Dus past hij zijn taal aan in z'n appje aan mij op de dag van onze afspraak met 'Ik hoor op de radio dat het enorm gaat stormen. Ik moet even kijken of ik een auto kan regelen want fietsen in dat weer is niet zo fijn. Ik laat het nog weten goed?', maar aan zijn vrienden wordt het

een compleet andere versie: 'Ik hoor dat t gaat stormen en kan geen waggie fixen. T weer is kut dus ga niet fietse ik laat t weten....'

Nou, als dat geen verrijking is ...!

Want laten we wel wezen, wie snapt nu nog zinnen als 'Hebban olla vogala nestas haggunan hinase hic enda thu wat unbidan we nu?' als oudst bekende dichtregel uit de 11de eeuw?

Oftewel in hedendaags Nederlands: 'Alle vogels zijn nestjes begonnen behalve jij en ik, waar wachten we nog op?' Kijk, zoiets zou Bradley van nu minstens zo puntig aan een meisje appen met: 'Hey chickie, je geeft me vlinders. Wat ga je dr aan doen?'

Bij zoveel creativiteit kun je moeilijk blijven mopperen over het 'steeds slechter wordende taalniveau', toch? Of zitten somberen over de inventieve mail van een 16-jarige: 'Hooooooooowdie Joerie, eb net die filmsien bekeke ziet er strak uit jonguh! keb uhm in kleur gesjopt nu eg fat maja ben wieder weg kom strx nog trug mzzzzzzl'.

Dat zijn toch heel fijne berichtjes? Kan het maffer, speelser, chiller of nog vouter ?

Ja dat kan! En daarom heb ik ze verzameld.*

ENJOY!

*PS Met verklarende woordenlijst, - zie register achterin.

VLOGtaal I, compilatie

SHOPPEN

Enzo Knol: hahaha oké, ik zie die verkoper in die kledingshop en ik denk swag die spencer en ik denk zelf doen ook met die broek en dat hoedje. Gewoon keihard dat hoedje hahaha

Myron: Haha ja, ja, ja. Beetje ander gezicht wel, zo.

Milan Knol: neeeeejoh, is het niet, kan echt niet met die spencer, is rommel, kut.

Enzo: hahaha ow ruk, die verkoper draagt hem dus wel. Holyshit nou ja whatthefuck, die hanger is wel vet maar ben gewoon mezelf niet, nou ik doe m'n fifty-fifty outfitje weer aan.

Myron: haha ja, ja, ja

Milan: hahaha dat andere shirtje is wel relaxt, ik hou gewoon van die connectie met dat blauw.

Enzo tegen Myron: hahaha pas jij die broek ff. Maat 26?

Myron: hahaha neeee, maat 28.

Enzo: hahaha okeeeehee

Milan: hahahah nice, vind wel dat-ie keihard is die broek hahaha

Myron: haha ja, ja, ja. Wat denk je?

Enzo: hahaha wat vind je zelf?

Myron: haha weet niet, kies jij maar

Enzo: hahaha whoom schatje, kus kus kus, je bent zo knap in die broek met dat truitje echt keihard hahaha

Milan: ooow sick ja, gewoon bizar, supervet ja

Enzo: hahaha helemaal gruwelijk vet die sneakers erbij van Dior, echt fokkingvet

Milan: hahaha holiemolie jaa hahaha zijn gewoon chiller ook

Enzo: geniaal, vet, vet, vet

Milan: Holyshit supernice ook met die broek

Myron: ja, ja, ja

Enzo: hahaha dat kleurenpalet voor mij, best wel breed, best wel divers, gewoon supergaaf

Myron: ja, ja, ja echt nice ja haha

Enzo: hahahaha nou dit was het weer, het wordt weer een outrootje en dan zeg ik Tot Morgen, blijf kijken morgen naar mn gloednieuwe vlog en dan zeg ik voor nu zoals altijd Dikke - Vette -Pea-ce!!!

Enzo Knol, youtuber/vlogger

Instagram 1.9 miljoen followers; Youtube 2.65 miljoen abonnees; Twitter 330.500 volgers; TikTok 1.1 miljoen fans, 12 miljoen likes; Facebook 71.544 volgers

Myron Knoops/schaatser/vriendin van Enzo

Twitter 417 volgers; Instagram 132 followers; Facebook geen vrienden van betekenis

Milan Knol/videomaker/broer van Enzo

Youtube 1.38 miljoen abonnees; Twitter 276.000 volgers; Instagram 1 miljoen followers (okt 2021-mei 2022)

1. HAAI, het nieuwe digitale groeten

EN WAAROM DIT NAUW LUISTERT

Nu we elkaar alsmaar meer berichtjes sturen is het belangrijk geworden wat we erboven zetten. Oftewel hoe gaan we elkaar op de sociale media begroeten? Want dat is vaak nog een hele hijs. Juist omdat de groet al direct een eerste statement is van wie je bent. Zodat de emeritus hoogleraar dit gewoontegetrouw zal doen met L.S. als afkorting van Lectorum Salutem, oftewel Gegroet Waarde Lezer. En de ondernemer zijn of haar klant puur zakelijk zal benaderen met 'Geachte heer of mevrouw' of om het vooral inclusief aan te vliegen met het genderneutrale Beste!, terwijl Piet en Truus liever 'Hoi Henk en Anita' van stal halen en de rechtgeaarde katholiek zich identificeert met 'Wees gegroet Maria'. Zodat we vrij gauw snappen in welke categorie Piet en Truus vallen, wie de hoogleraar is, wie de ondernemer, de non-binair, de progressieve zakenmens of de katholiek.

Maar ook jongeren hebben op de socials nu hun eigen begroetingsrituelen. Vanuit het breed gedragen besef dat algemeen beschaafd Nederlands vooral ONZ is, Onzin voor je Leven en de groet het stoere middel is om je daarmee te onderscheiden.

Hiphoppers en rappers gebruiken daarom oerkreten als 'whazzzzzzzzzzzzz bru?', (hoe ist broertje?) 'brassa suchaaaaa' (omhelzing sukkeltje) of 'wazzup?' (Hoe gaat het?). Terwijl er bij een chick gescoord wordt met 'fa waka lekka cuty' (hoe gaat het lekker stuk?), Mi lob you lekka lek (Hou van je, mokkeltje) of 'Booka bitch!' (respect trut). En vrienden het onder elkaar wat simpeler houden met 'Ey boys howdie' (hee jongens hoe gaat-ie?) , 'Hola', 'Hey Yo', 'A Mos' 'Hey Hey' of 'Yo bro' (Hé maat). Terwijl meiden hun chat liever beginnen met 'Heeeeyy', 'yo?' of 'faka?' (hoe gaat het?) en graag afsluiten met xoxo, (kusjes en knuffels), bye, doe of ciao.

Maar behalve hiphoppers en rappers, hanteert nu ook tachtig procent van de stadsjeugd dit jargon. En krijgt zelfs het hockeyveld een 'streetcred-injectie' met nieuwe woorden als 'challas' (doei!), 'tahalla' (zorg goed voor jezelf) of 'brokko' (lach me rot).

Het grappige is nu dat al dat nieuwe digitale groeten niet eens zoveel verschilt met vroeger toen iedereen er ook al een eigen aanspreekvorm op nahield. En die je dan terugzag op de enveloppe